PHÂN TÍCH THỊ TRƯỜNG CẠNH TRANH

1. Hiệu quả của thị trường cạnh tranh

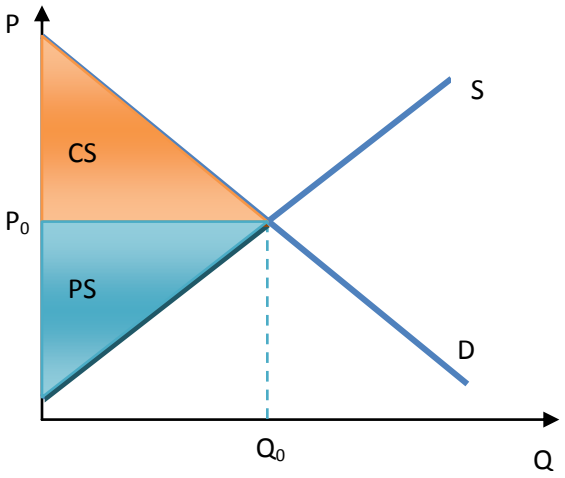

Thặng dư người tiêu dùng (CS: consumer surplus)

Thặng dư nhà sản suất (PS: producer surplus)

Hiệu quả kinh tế (economic efficiency)

Thất bại thị trường (market failure)

Can thiệp của chính phủ

- Trong phân tích phúc lợi, các nhà kinh tế học đã cộng một cách đơn giản các giá trị kinh tế tạo ra cho tất cả các đối tượng tham gia vào hay liên quan đến thị trường. Bằng cách này, các nhà kinh tế có thể tính toán ảnh hưởng kinh tế của các loại thuế, trợ cấp, kiểm soát giá, chính sách thương mại, và các hình thức điều tiết (hoặc bỏ điều tiết).
- Một số vấn đề đặt ra là:
    - Các nhà kinh tế chỉ đơn giản cộng tất cả các giá trị kinh tế, tính theo đơn vị tiền, tạo ra cho mỗi người tham gia vào thị trường. Như vậy họ đã ngầm định rằng một đồng của mỗi người là như nhau. Một đồng của Bill Gates cũng như một đồng của anh bồi bàn, một đồng của anh bồi bàn cũng như một đồng của một cổ đông trong một công ty lớn?
    - Phân tích phúc lợi chỉ tính số đô-la bị lấy đi để nộp thuế hơn là xem xét giá trị của những gì mà số thu thuế này chi tiêu vào.
    - Vậy vì sao chúng ta cần phân tích phúc lợi?

2. Chính sách kiểm soát giá

a) Giá tối đa / giá trần (Maximum price/ Price ceiling)

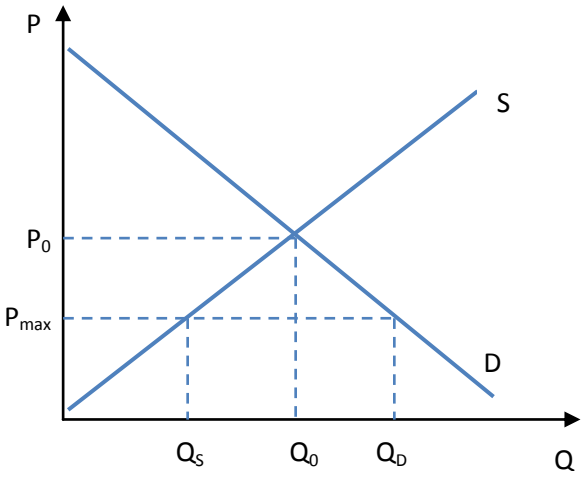

Mục đích:

Phân tích phúc lợi:

DWL (Deadweight loss) là gì?

Tìm DWL nếu đường cung của hàng hóa đang xem xét là hoàn toàn co giãn?

b) Giá tối thiểu / giá sàn (Minimum price /Price floor)

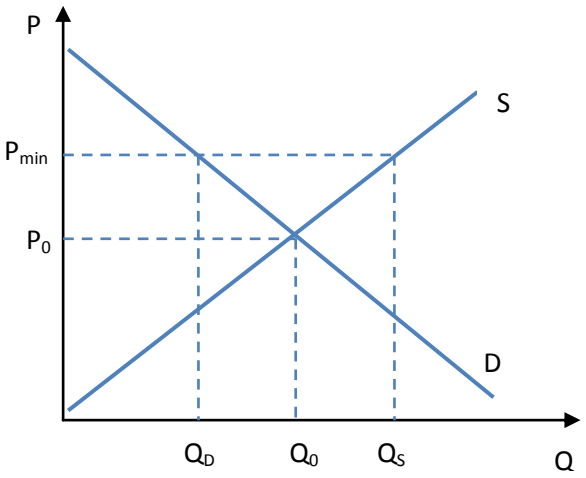

Mục đích:

Phân tích phúc lợi:

- Chính phủ mua lại sản lượng dư thừa

- Chính phủ không mua lại sản lượng dư thừa

Ví dụ: 9.3 Airline regulation (PR)

3. Thuế và trợ cấp

a) Thuế gián thu đối với hàng phi ngoại thương

Tác động của thuế

Phân tích phúc lợi

Thuế và độ co giãn

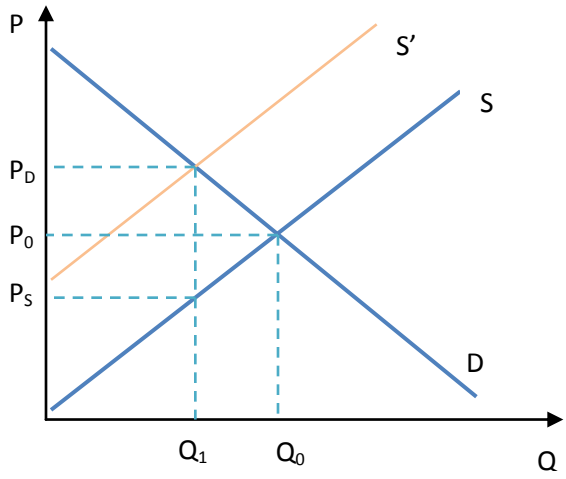

b) Trợ cấp đối với hàng phi ngoại thương

Tác động của trợ cấp

Phân tích phúc lợi

Trợ cấp và độ co giãn

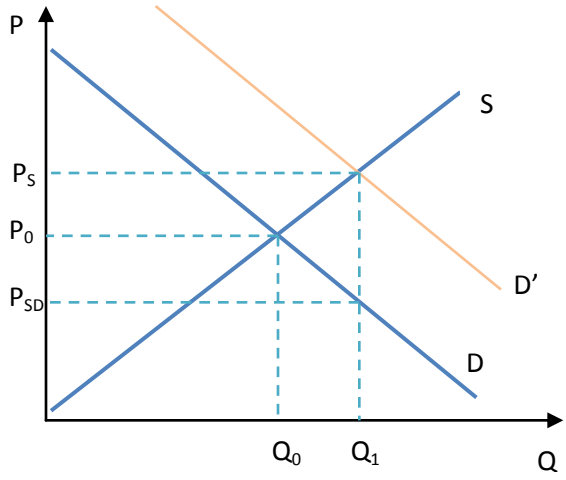

4. Trợ giá và Hạn ngạch sản xuất

a) Trợ giá

Tác động của chính sách:

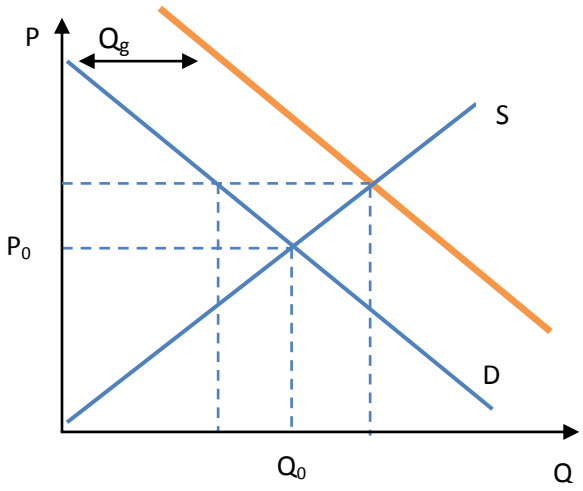

Phân tích phúc lợi:

b) Hạn ngạch sản xuất

Tác động của chính sách:

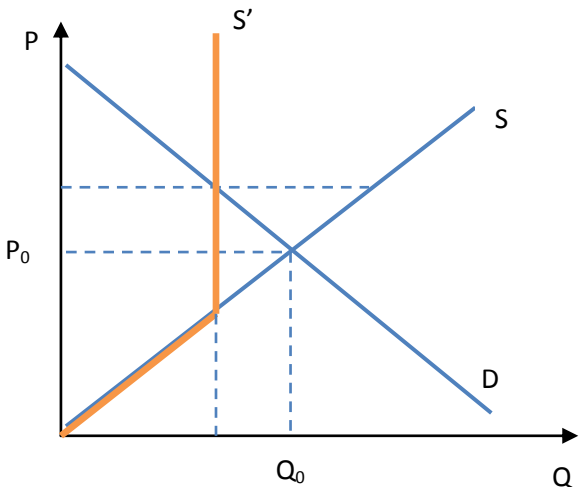

Phân tích phúc lợi:

5. Hạn ngạch và thuế đối với hàng ngoại thương

a) Lợi ích của thương mại tự do

i) Lợi ích của chính sách tự do nhập khẩu

Tác động của chính sách:

Phân tích phúc lợi:

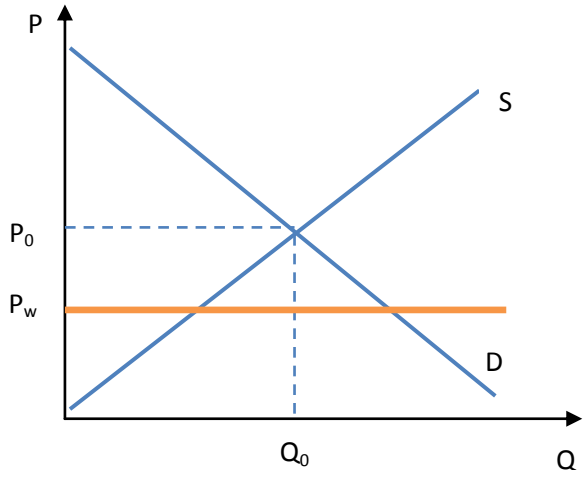

ii) Lợi ích của chính sách tự do xuất khẩu

Tác động của chính sách:

Phân tích phúc lợi:

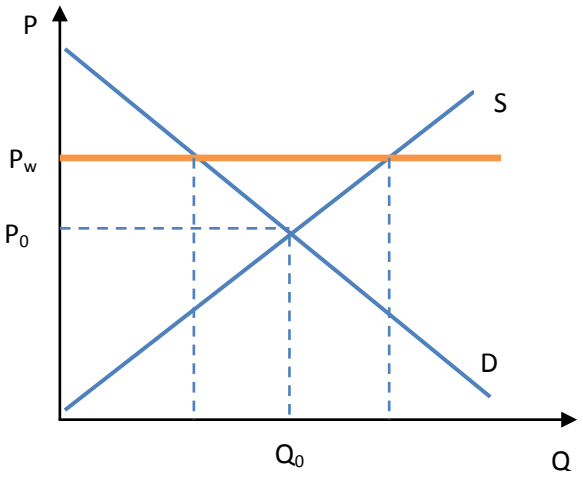

b) Thuế nhập khẩu so với Hạn ngạch nhập khẩu

Mục đích:

i) Thuế nhập khẩu

Tác động của chính sách:

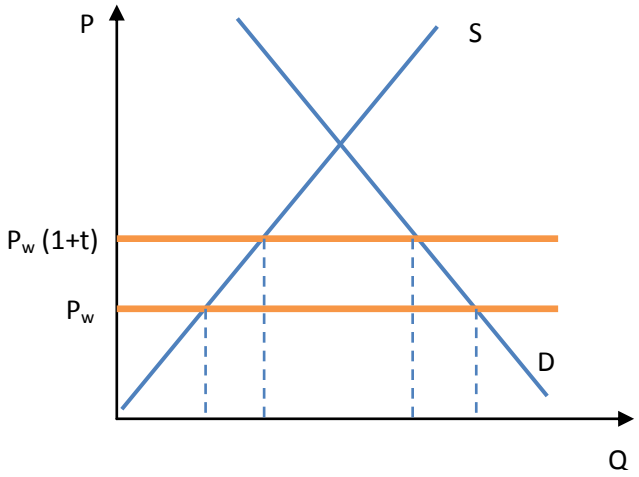

Phân tích phúc lợi:

ii) Hạn ngạch nhập khẩu

Tác động của chính sách:

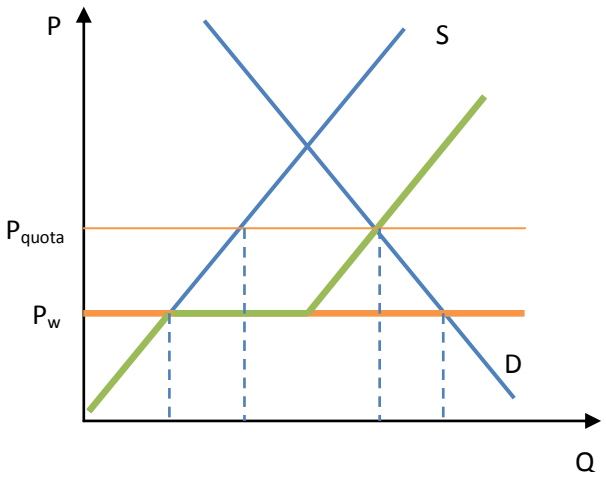

Phân tích phúc lợi:

iii) So sánh hạn ngạch với thuế nhập khẩu

(Bài giảng thầy Đặng Văn Thanh, 2012)

Giống nhau:

- Cùng mục đích chính là bảo vệ các nhà sản xuất non trẻ trong nước
- Cùng tác động làm:
  - Giá trong nước tăng
  - Lượng cung trong nước tăng
  - Lượng cầu trong nước giảm
  - Lượng nhập khẩu giảm

Khác nhau:

	Quota	Thuế
Lượng hàng và ngoại tệ để nhập khẩu	Biết chính xác	Khó biết chính xác
Đối tượng hưởng lợi ngoài nhà sản xuất	Người có quota	Ngân sách chính phủ
Khi cầu trong nước tăng	Giá trong nước tăng, nhà sản xuất trong nước được lợi	Giá trong nước không tăng, nhà sản xuất trong nước không được lợi
Khi giá thế giới thay đổi	Giá trong nước không thay đổi	Giá trong nước thay đổi
Nếu có độc quyền bán trong nước	Còn sức mạnh độc quyền	Hết sức mạnh độc quyền

iv) Ví dụ: 9.5 Sugar Quota (PR)

c) Thuế xuất khẩu so với Hạn ngạch xuất khẩu

Mục đích:

i) Thuế xuất khẩu

Tác động của chính sách:

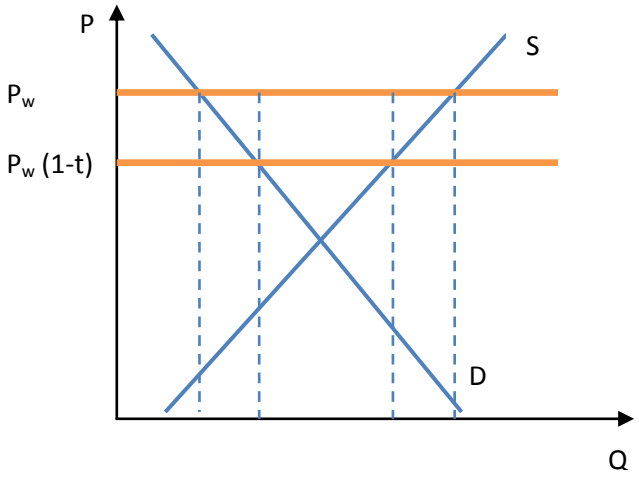

Phân tích phúc lợi:

ii) Hạn ngạch xuất khẩu

Tác động của chính sách:

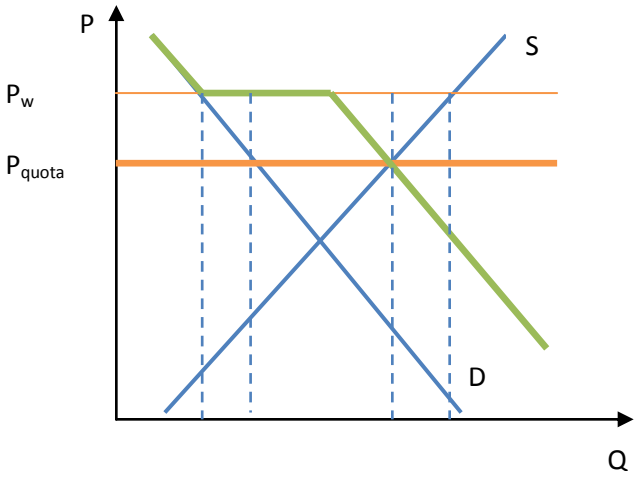

Phân tích phúc lợi:

v) So sánh hạn ngạch với thuế xuất khẩu
(Bài giảng thầy Đặng Văn Thanh, 2012)

Giống nhau:

- Cùng tác động làm:
  - Giá trong nước giảm
  - Lượng cung trong nước giảm
  - Lượng cầu trong nước tăng
  - Lượng xuất khẩu giảm

Khác nhau:

	Quota	Thuế
Lượng hàng và ngoại tệ để nhập khẩu	Biết chính xác	Khó biết chính xác
Đối tượng hưởng lợi ngoài người tiêu dùng	Người có quota	Ngân sách chính phủ
Khi cầu trong nước tăng	Giá trong nước tăng, nhà sản xuất trong nước được lợi	Giá trong nước không tăng, nhà sản xuất trong nước không được lợi
Khi giá thế giới thay đổi	Giá trong nước không thay đổi	Giá trong nước thay đổi

<u>Ghi chú cuối chương:</u>

- Thị trường đạt hiệu quả khi tối đa hóa giá trị gộp của thặng dư người tiêu dùng và thặng dư nhà sản xuất. Tuy nhiên không phải lúc nào thị trường cũng đạt hiệu quả.
- Khi có thất bại của thị trường thì cần có sự can thiệp của nhà nước. Sự can thiệp này thường mang đến tổn thất vô ích cho xã hội.
- Phân tích phúc lợi chú trọng giá trị kinh tế gộp, vì thế tiêu chí này làm phát sinh một số vấn đề về công bằng.